

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Dato: 12. januar 2007
Kontor: Kommunal sundhed
J.nr.: 2006-1433-269
Sagsbeh.: hnm
Fil-navn: Røgfri miljøer: Lovforslag-12-01-07

Udkast

Forslag til Lov om røgfri miljøer

Kapitel 1

Lovens formål

§ 1. Formålet med loven er at udbrede røgfri miljøer med henblik på at forebygge sundhedsskadelige effekter af passiv rygning samt at forebygge, at nogen ufrivilligt kan udsættes for passiv rygning.

Kapitel 2

Arbejdspladser

§ 2. Det er ikke tilladt at ryge på indendørs arbejdspladser, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Den enkelte arbejdsplads kan bestemme, at det er tilladt at ryge i arbejdslokaler, der alene tjener som arbejdsplads for én person. Rygning skal i givet fald foregå på en sådan måde, at ingen ufrivilligt kan udsættes for passiv rygning.

Stk. 3. Den enkelte arbejdsplads kan beslutte at indrette særlige rygelokaliteter. Dette kan være i form af rygerum og rygekabiner.

Stk. 4. Det er arbejdsgiverens ansvar, at bestemmelserne om røgfri miljøer overholdes.

Stk. 5. En lønmodtager, der udsættes for ufordelagtig behandling eller ufordelagtige

følger, fordi denne har fremsat krav om røgfrit miljø på arbejdspladsen i henhold til stk. 1, kan tilkendes en godtgørelse.

Kapitel 3

Institutioner for børn og unge

§ 3. På børneinstitutioner, skoler og lignende institutioner, der fortrinsvis er beregnet for børn og unge under 16 år, er det ikke tilladt for børn og unge samt elever at ryge på institutionens område.

Stk. 2. For personer, der ikke er omfattet af stk. 1, er rygning indendørs ikke tilladt, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Den enkelte kommunalbestyrelse – eller de myndigheder, organer eller personer, som det tilkommer at træffe sådanne bestemmelser - kan dog tillade, at der indrettes indendørs rygerum for personer, der ikke er omfattet af stk. 1.

Stk. 4. For døgninstitutioner, kostskoler, efterskoler og lignende for unge i 15-16 års alderen, der også fungerer som bolig for de unge, kan den enkelte kommunalbestyrelse – eller de myndigheder, organer eller personer, som det tilkommer at træffe sådanne bestemmelser - fastsætte regler, som tillæ-

der rygning i særlige rygerum og i den enkelte eget værelse.

Stk. 5. For personer, der ikke er omfattet af stk. 1, er det ikke tilladt at ryge på institutionens udendørsarealer, hvor børnene færdes.

Stk. 6. Den person, de personer eller de organer, som har ansvaret for ledelsen af denne, har ligeledes ansvaret for, at bestemmelserne om røgfri miljøer overholdes.

Kapitel 4

Særlige arbejdspladser

§ 4. Sygehuse og lignende kan i helt specielle tilfælde tillade patienter og pårørende at ryge under forudsætning af, at ingen ufrivilligt kan udsættes for passiv rygning.

§ 5. På plejehjem, døgninstitutioner og lignende, der også fungerer som bolig, bestemmer den enkelte beboer, om der må ryges eller ikke i det værelse eller de værelser, der tjener som dennes private hjem.

Stk. 2. Det kan pålægges beboerne ikke at ryge i deres værelser i den tid, hvor de ansatte opholder sig dér.

Stk. 3. Lederen af institutionen har ansvaret for, at bestemmelserne om røgfri miljøer overholdes.

§ 6. I private hjem, hvor der modtages en offentlig serviceydelse i form af hjemmehjælp og lignende, kan det som forudsætning for ydelsen pålægges beboerne ikke at ryge i den tid, hvor personalet opholder sig i boligen.

§ 7. I Kriminalforsorgens institutioner bestemmer den indsatte, om der må ryges eller ikke i pågældendes opholdsrum.

Stk. 2. Det kan pålægges de indsatte ikke at ryge i deres opholdsrum i den tid, hvor de ansatte opholder sig dér.

Stk. 3. Lederen af den enkelte institution er ansvarlig for, at bestemmelserne om røgfri miljøer overholdes.

§ 8. I den kommunale dagpleje og puljelignende dagplejer må der i dagplejens åbningstid ikke ryges i dagplejehjemmet. Lokaler, der primært er indrettet som børnenes lege- og opholdsrum, skal være røgfri hele døgnet.

Stk. 2. Lederen af den kommunale dagpleje og puljelignende dagplejer er ansvarlig for, at bestemmelserne om røgfri miljøer overholdes.

§ 9. På arbejdspladser i private hjem med ekstern arbejdskraft tilknyttet gælder bestemmelserne i § 2, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Hvis arbejdslokalerne tillige tjener private boligformål, vil det være tilladt at ryge uden for den eksterne arbejdskrafts arbejdstider.

§ 10. Bestemmelserne i § 2 om røgfri miljøer på indendørs arbejdspladser gælder også på dansk indregistrerede skibe og luftfartøjer, jf. dog § 14, stk. 3.

§ 11. På offshoreanlæg kan der indrettes og etableres rygerum og rygekabiner under hensyn til de særlige forhold offshore under forudsætning af, at ingen ufrivilligt kan udsættes for passiv rygning.

Kapitel 5

Det offentlige rum, herunder kollektive transportmidler

§ 12. I indendørs lokaliteter, hvortil offentligheden har adgang, er det ikke tilladt at ryge, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Det er tilladt at indrette særlige rygelokaliteter. Dette kan være i form af rygerum og rygekabiner.

Stk. 3. Ejeren eller den, der i øvrigt disponerer over lokaliteter som nævnt i stk. 1, er ansvarlig for, at bestemmelserne om røgfri miljøer overholdes.

§ 13. Hotelværelser og lignende, hvor der på erhvervsmæssig basis modtages overnattende gæster, er ikke omfattet af § 12.

§ 14. I kollektive transportmidler er det ikke tilladt at ryge indendørs.

Stk. 2. Den driftsansvarlige for transportmidlet er ansvarlig for, at bestemmelserne om røgfri miljøer overholdes.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 1 gælder ikke for kollektive transportmidler for passagerer i udenrigsfart.

Kapitel 6

Serveringssteder

§ 15. Det er ikke tilladt at ryge på indendørs serveringssteder, jf. dog stk. 3 og § 16.

Stk. 2. Ved et indendørs serveringssted forstås en lokalitet med servering af mad og / eller drikkevarer til indtagelse på eller ved salgsstedet.

Stk. 3. Det er tilladt at indrette særlige rygelokaliteter. Dette kan være i form af rygerum og rygekabiner.

Stk. 4. Der må ikke serveres mad og drikkevarer i rygelokaliteter på serveringssteder. Det enkelte serveringssted kan tillade, at gæsterne selv medbringer drikkevarer i disse lokaliteter.

Stk. 5. Det er restauratørens, indehaverens, bestyrerens, forpagterens, værtens og lignendes ansvar, at bestemmelserne om røgfri miljøer overholdes.

§ 16. På små indendørs værtshuse og lignende bestemmer restauratøren, indehaveren, bestyreren, forpagteren, værten og lignende, om rygning skal være tilladt.

Stk. 2. Stk. 1 omfatter små værtshuse og lignende:

1. Der har alkoholbevilling.
2. Der ikke serverer egentlig mad.
3. Hvor serveringsarealet er under 40 m².
4. Hvor der er borde og stole på serveringsarealet.

Kapitel 7

Tilsyns- og straffebestemmelser

§ 17. Arbejdstilsynet fører tilsyn inden for rammerne af arbejdsmiljølovgivningen med overholdelsen af bestemmelserne om røgfri miljøer på arbejdspladser.

§ 18. Søfartsstyrelsen fører tilsyn inden for rammerne af lov om sikkerhed til søs med overholdelsen af bestemmelserne om røgfri miljøer på skibe.

§ 19. Statens Luftfartsvæsen fører tilsyn inden for rammerne af lov om luftfart med overholdelsen af bestemmelserne om røgfri miljøer ombord på luftfartøjer.

§ 20. Energistyrelsen fører tilsyn inden for rammerne af offshoresikkerhedsloven med overholdelsen af bestemmelserne om røgfri miljøer på offshoreanlæg.

§ 21. En lønmodtagers overtrædelse af rygeforbuddet i § 2 sidestilles med misligholdelse af ansættelsesforholdet. Overtrædelse af rygeforbuddet kan medføre afskedigelse eller bortvisning og behandles efter de regler, der gælder for lønmodtagerens ansættelse.

§ 22. Hvis andre personer, end de i § 21 nævnte, til trods for henstilling eller advarsel herom, alligevel ryger, hvor rygning ikke er tilladt, kan de bortvises.

§ 23. De, som har ansvaret for, at bestemmelserne om røgfri miljøer overholdes, kan straffes med bøde, hvis de tilsidesætter dette ansvar, jf. § 2, stk. 4, § 3, stk. 6, § 5,

stk. 3, § 7, stk. 3, § 8, stk. 2, § 12, stk. 3, § 14, stk. 2, og § 15, stk. 5.

Stk. 2. Ved udmåling af bøde i medfør af stk. 1 skal der tages særligt hensyn til, om den pågældende har gjort sig skyldig i grov eller gentagen overtrædelse af bestemmelserne i denne lov. Bestemmelsen i straffelovens § 23 finder ikke anvendelse.

Stk. 3. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Kapitel 8

Ændringer i andre love

§ 24. I lov nr. 213 af 31. marts 2004 om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 16 år foretages følgende ændring:

1. § 7 ophæves.

Kapitel 9

Ikrafttræden og revision

§ 25. Loven træder i kraft den 1. april 2007.

Stk. 2. Samtidig med lovens ikrafttræden ophæves lov nr. 436 af 14. juni 1995 om røgfri miljøer i offentlige lokaler, transportmidler og lignende, som ændret ved lov nr. 1313 af 20. december 2000, lov nr. 298 af 27. april 2005 og § 3 i lov 545 af 24. juni 2005.

§ 26. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

§ 27. Indenrigs- og sundhedsministeren fremsætter forslag om revision af loven i folketingsåret 2009-10.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Lovforslaget er en udmøntning af den politiske aftale af 21. november 2006 om den fremtidige indsats for røgfri miljøer indgået mellem regeringen (Venstre og Det Konservative Folkeparti), Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, SF og Enhedslisten.

Efter aftalen skal loven revideres i folketingssamlingen 2009-2010, således at nye regler kan sættes i kraft den 1. april 2010, hvor loven har virket i tre år.

Formålet med lovforslaget er, at ingen ufrivilligt kan udsættes for passiv rygning.

Ved passiv rygning forstås indånding af den blandingsluft, der opstår, når røgen fra cigaretter, pipe eller cigarer blandes med og forurener den omgivende luft.

Lovforslaget fastsætter bestemmelser for røgfri miljøer for fem områder:

1. Arbejdspladser.
2. Institutioner for børn og unge.
3. Særlige arbejdspladser, f.eks. sygehuse, plejehjem, Kriminalforsorgens institutioner og kommunale dagplejehjem.
4. Det offentlige rum, herunder kollektive transportmidler.
5. Serveringssteder.

Lovforslaget fastsætter mindstekrav for røgfri miljøer på de fem områder. Den enkelte kommunalbestyrelse, arbejdsplads m.v. forudsættes at tage stilling til den lokale udmøntning af loven, herunder indførelse af mere restriktive regler eller anvendelse af lovens undtagelsesmuligheder.

Lovforslaget sætter de lovgivningsmæssige rammer for indsatsen over for ufrivillig udsættelse for passiv rygning for de næste tre år.

2. Hovedpunkter i lovforslaget.

Gældende ret på området

Folketinget vedtog i 1995 lov nr. 436 af 14. juni 1995 om røgfri miljøer i offentlige lokaler, transportmidler og lignende.

Loven fastsætter bestemmelser om røgfri miljøer på det statslige område, hvor udgangspunktet er, at tobaksrygning ikke er tilladt. For det kommunale og amtskommunale område pålægger loven kommunalbestyrelser og amtsråd at fastsætte bestemmelser om røgfri miljøer på deres institutioner, i transportmidler og lignende samt i kommunale og amtskommunale lokaler, hvortil offentligheden har adgang.

I 2000 blev loven skærpet - lov nr. 1313 af 20. december 2000 – ved tilføjelse af bl.a. særlige regler for kommunale og amtskommunale skoler og børneinstitutioner samt fritids- og ungdomsklubber. Lovændringen indebærer blandt andet, at elever ikke længere måtte ryge i folkeskolen.

I 2005 blev det ved lov – lov nr. 298 af 27. april 2005 - obligatorisk at skilte om rygepolitik på offentligt tilgængelige serveringssteder.

Regeringens overvejelser.

Med henblik på at udbrede røgfri miljøer tog regeringen initiativ til, at 2005 blev året for en bred, folkelig debat om rygeregler, røgfri miljøer og passiv rygning.

For regeringen har det været væsentligt at få en debat om, på hvilken måde røgfri miljøer bedst kan udbredes, og hvordan man bedst kan sikre respekt for og overholdelse af fremtidens regler om røgfri miljøer.

En række dilemmaer er gået igen i debatten, f.eks. om rygeregler for meget alvorligt syge patienter indlagt på sygehus; rygeregler på plejehjem, som på samme tid er hjem for en borger og arbejdsplads for en ansat;

rygeregler på serveringssteder, hvor der befinder sig både gæster og personale.

Den ordning, som lovforslaget lægger op til.

Lovforslaget dækker følgende hovedområder:

1. Arbejdspladser.
2. Institutioner for børn og unge.
3. Særlige arbejdspladser, f.eks. sygehuse, plejehjem, Kriminalforsorgens institutioner og kommunale dagplejehjem.
4. Det offentlige rum, herunder kollektive transportmidler.
5. Serveringssteder.

Arbejdspladser

I overensstemmelse med den politiske aftale gennemføres der en ensartet regulering af hele det danske arbejdsmarked.

- *Hovedreglen* er, at der ikke må ryges indendørs på danske arbejdspladser. Det gælder både offentlige og private arbejdspladser.
- *Som første undtagelse* vil det være tilladt at ryge i lokaler, der alene tjener som arbejdsplads for én person. Dette skal foregå på en sådan måde, at andre ikke ufrivilligt kan blive udsat for passiv rygning.
- *Som anden undtagelse* vil det være tilladt at indrette særlige rygelokaliteter:
 - Rygekabiner.
 - Lokaler med gode udluftningsmuligheder, der i øvrigt ikke tjener som gennemgang eller indeholder funktioner (kopimaskiner, lager osv.), som medarbejderne er nødt til at gøre brug af i deres arbejde.

Med lovforslaget bliver det *private* arbejdsmarked omfattet af lovgivningen om røgfri miljøer. Den nuværende lovgivning omfatter statslige og kommunale arbejdspladser samt visse selvejende institutioner.

For de *statslige arbejdspladser* afskaffes fire bestemmelser.

For det første afskaffes bestemmelsen om, at tobaksrygning er tilladt i lokaler for mere end én ansat, såfremt de ansatte, der har arbejdssted i sådanne lokaler, erklærer sig indforstået hermed, eller såfremt der træffes foranstaltninger, der sikrer, at ingen af de andre ansatte ufrivilligt generes af tobaksrygningen.

For det andet afskaffes bestemmelsen om, at tobaksrygning tillades i særligt markerede områder i tilfælde, hvor det er overordentlig vanskeligt eller kostbart at indrette særskilte lokaler til tobaksrygning, såfremt der træffes foranstaltninger, der sikrer, at ingen af de andre ansatte ufrivilligt generes af tobaksrygningen.

For det tredje afskaffes bestemmelsen om, at tobaksrygning er tilladt under møder i den statslige forvaltning, hvis samtlige mødedeltagere er enige om det.

For det fjerde afskaffes bestemmelsen om, at tobaksrygning undtagelsesvis kan tillades, hvor der er særlige hensyn, der taler imod et forbud mod tobaksrygning, og hvor det kan ske, uden at andre ufrivilligt generes heraf.

Kommuner og regioner bliver med lovforslaget omfattet af den ensartede regulering af arbejdsmarkedet. Den hidtidige lovgivning har alene pålagt hver kommunalbestyrelse og hvert regionsråd at fastsætte bestemmelser om røgfri miljøer på kommunale og regionale arbejdspladser m.v.

Institutioner for børn og unge

Med lovforslaget fastsættes, at der i daginstitutioner m.v. fremover ikke må ryges på udendørsarealer, hvor børnene færdes. Efter de gældende regler er udendørs rygning bl.a. forbudt på folkeskolers område.

Særlige arbejdspladser, f.eks. sygehuse, plejehjem, Kriminalforsorgens institutioner og kommunale dagplejehjem.

For en række arbejdspladser gør specielle forhold sig gældende. Det gælder bl.a. steder, som på samme tid er hjem eller længe-revarende opholdssted for en borger og arbejdsplads for en ansat.

I overensstemmelse med aftalen om den fremtidige indsats for røgfri miljøer følger lovforslaget et princip om, at på arbejdspladser, der tillige udgør bolig for borgere, er det borgeren selv, som fastsætter rygepolitikken i "sin egen bolig".

Lovforslaget indeholder særlige bestemmelser på følgende områder:

For *sygehuse* og lignende indeholder forslaget en særlig bestemmelse om, at et sygehus i helt specielle tilfælde kan tillade rygning for patienter og pårørende under forudsætning af, at ingen ufrivilligt kan udsættes for passiv rygning.

På *plejehjem, døgninstitutioner og lignende* bestemmer den enkelte beboer, om der må ryges i det eller de værelser, som er beboerens private hjem. Det vil dog kunne pålægges beboerne ikke at ryge i deres værelser i den tid, hvor de ansatte opholder sig dér.

I *private hjem, som modtager hjemmehjælp m.v.*, kan kommunalbestyrelse sætte som betingelse for at modtage hjælp mv., at beboeren/beboerne ikke ryger, mens servicepersonale opholder sig i hjemmet.

I *Kriminalforsorgens institutioner* bestemmer den indsatte, om der må ryges eller ikke i pågældendes opholdsrum.

I den *kommunale dagpleje* og puljelignende dagplejer må der ikke ryges i dagplejehjemmet i dagplejens åbningstid. Lokaler, der primært er indrettet som børnenes lege- og opholdsrum, skal være røgfri hele døgn.

Arbejdspladser i private boliger med ekstern arbejdskraft tilknyttet er omfattet af reglerne for arbejdspladser. Hvis arbejdslokalerne tillige tjener private boligformål må der dog ryges uden for den eksterne arbejdskrafts arbejdstider.

På *offshoreanlæg* bliver der mulighed for at indrette rygerum og rygekabiner under hensyn til de særlige forhold offshore under forudsætning af, at ingen ufrivilligt kan udsættes for passiv rygning.

Det offentlige rum

Lovforslaget indebærer, at rygning ikke vil være tilladt i kollektive transportmidler og i det offentlige rum i øvrigt, dvs. lokaler, hvortil offentligheden har adgang. Det vil dog blive mulighed for at indrette særlige rygelokaliteter i lokaler, hvortil offentligheden har adgang.

Serveringssteder

Hovedreglen vil være, at der ikke må ryges på indendørs serveringssteder. Det vil dog være tilladt at indrette særlige rygelokaliteter i form af særlige rygerum og rygekabiner. I rygelokaliteterne vil det kunne tillades at medbringe drikkevarer.

Små serveringssteder – bodegaer, værts-huse og lignende – kan selv bestemme, om de vil tillade rygning. Bestemmelse omfatter små serveringssteder, der:

- Har alkoholbevilling.
- Der ikke serverer egentlig mad.
- Hvor serveringsarealet er under 40 m², dvs. eksklusive bar.
- Hvor der er borde og stole på serveringsarealerne.

3. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Arbejdstilsynet vil skulle føre tilsyn med overholdelsen af reglerne på arbejdspladser. På skibe vil tilsynet skulle varetages af Søfartsstyrelsen, i luftfartøjer af Statens Luftfartsvæsen og på offshoreanlæg af

Energistyrelsen. Andre steder vil tilsynet være en almindelig del af politiets opgaver.

De kontrolmæssige opgaver i relation til håndhævelse af loven forudsættes løst inden for bestående ressourcemæssige rammer.

På denne baggrund forventes der ikke økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige.

4. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget vil ikke have økonomiske konsekvenser for erhvervslivet generelt, da indretning af rygerum eller opsætning af rygekabiner udelukkende vil ske på frivillig basis.

5. Lovforslagets miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen konsekvenser for det ydre miljø.

6. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke relevante EU-retlige aspekter.

7. Udtalelser over lovforslaget.

Lovforslaget har i udkast været forelagt for: Advokatrådet, Akademikernes Centralorganisation (AC), Arbejdstilsynet, Astma-Allergi Forbundet, Beskæftigelsesministeriet, Bilfærgernes Rederiforening, Centralorganisationernes Fællesudvalg (CFU), Coop Danmark, Danmarks Apotekerforening, Danmarks Lungeforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk Supermarked, Dansk Sygeplejeråd, Dansk Tandlægeforening, Danske Biografer, Danske Fysioterapeuter, Danske Concert- og Kulturhuse, Danske Regioner, Danske Restauranter og Cafeer (DRC), De Samvirkende Købmandsforeninger, Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmil-

jø, Diabetesforeningen, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Energistyrelsen, Ergoterapeutforeningen, Finansministeriet, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Forbrugerrådet, Foreningen af Danske Lægestuderende (FADL), Foreningen af Politimestre i Danmark, Foreningen for formidlere af viden om husholdning, ernæring og sundhed, Forsvarsministeriet, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF), Handel, Transport og Serviceerhvervene (HTS), Hjerteforeningen, HK, Hotel – Restaurant & Turisterhvervet (HORESTA), Jordmoderforeningen, Justitsministeriet, KL, Kost & Ernæringsforbundet, Kirkeministeriet, Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte (KTO), Konkurrencestyrelsen, Kristelig Arbejdsgiverforening, Kristelig Fagbevægelse, Kræftens Bekæmpelse, Kulturministeriet, Københavns Teater, Landsforeningen af Kultur- og Aktivitetshuse i Danmark, Landsforeningen Røgfrit Miljø, Ledernes Hovedorganisation, LO, Lægeforeningen, Miljøministeriet, Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, Netværket af Forebyggende Sygehuse, Nærings- og Nydelsesmiddelarbejder Forbundet (NNF), Philip Morris, Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger, Socialministeriet, Socialpædagogerne, Statens Luftfartsvæsen, Statsministeriet, Sund By Netværket, Sundhedskartellet, Søfartsstyrelsen, 3F, Tobaksindustrien, Transport- og Energiministeriet, Udenrigsministeriet, Undervisningsministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet.

8. Vurdering af konsekvenserne af lovforslaget. (Sammenfattende skema)

	Positive konsekvenser / mindre udgifter	Negative konsekvenser / merudgifter
Økonomiske og administrative konsekvenser for staten	Ingen konsekvenser	Ingen konsekvenser
Økonomiske og administrative konsekvenser for regioner og kommuner	Ingen konsekvenser	Ingen konsekvenser
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen konsekvenser	Ingen konsekvenser
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen konsekvenser	Ingen konsekvenser
Miljømæssige konsekvenser (det ydre miljø)	Ingen konsekvenser	Ingen konsekvenser
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Til § 1

Formålet med loven er at udbrede røgfri miljøer med henblik på at forebygge sundhedsskadelige effekter af passiv rygning samt at forebygge, at nogen mod deres vilje kan udsættes for passiv rygning.

Den dokumenterede viden om de sundhedsskadelige effekter af passiv rygning er gennem de seneste år blevet større.

Passiv rygning øger risikoen for at få bl.a. kræft, hjertesygdomme og luftvejslidelser. Børn – især børn under 4 år - er mere sårbare over for passiv rygning end voksne.

Antallet af ikke-rygere er steget fra 65 % til ca. 75 % af befolkningen i løbet af 10 år.

Til § 2.

Mange arbejdspladser har allerede i dag en rygepolitik. Det fremgår bl.a. af en befolk-

ningsundersøgelse fra november/december 2006¹.

Undersøgelsen viser, at 7 % af de ansatte oplyser, at rygning er forbudt på virksomhedens område eller i arbejdstiden, 34 % oplyser, at rygning er forbudt inden døre, 22 % oplyser, at rygning kun er tilladt i rygerum eller rygekabiner, 7 % oplyser, at rygning er tilladt i visse lokaler (f.eks. eget kontor) og 30 % oplyser, at rygning er tilladt overalt.

Ifølge stk. 1 forbydes rygning på alle indendørs arbejdspladser, offentlige såvel som private.

Med en indendørs arbejdsplads forstås lokaler, hvor en arbejdstager udfører sit arbejde.

¹ Kilde: Monitorering af danskernes rygevaner 2006. Rambøll Management for Sundhedsstyrelsen, Hjerteforeningen, Danmarks Lungeforening og Kræftens Bekæmpelse. Tallene viser den andel af de ansatte, som angiver at være omfattet af de pågældende regler for rygning på egen arbejdsplads.

Rygeforbuddet omfatter bl.a. arbejdslokaler, møderum, lagerrum, undervisningslokaler, kantiner, indgangspartier, vestibuler, trapper, korridorer, elevatorer og tilsvarende rum, hvor ansatte opholder sig i kortere eller længere tid.

Rygeforbuddet omfatter som udgangspunkt også firmabiler, lastbiler og andre transportmidler, hvorfra en arbejdstager udfører sit arbejde.

I lighed med hovedreglen efter arbejdsmiljøloven omfatter denne lov arbejde, der udføres for en arbejdsgiver. Det er uden betydning, om der er tale om lønnet eller ulønnet beskæftigelse.

Lovforslaget indeholder to muligheder for undtagelser fra hovedreglen i stk. 1.

De to undtagelsesbestemmelser - i stk. 2 og 3 - er ikke en rettighed for rygerne.

Den første undtagelse i stk. 2 indebærer, at den enkelte arbejdsplads kan bestemme, at det vil være tilladt at ryge i arbejdslokaler, der alene tjener som arbejdsplads for én person. Rygning skal i givet fald foregå på en sådan måde, at ingen ufrivilligt kan udsættes for passiv rygning.

Et arbejdslokale for én person kan være et kontorlokale, men det kan også være f.eks. førerhuset i en lastbil, i et lokomotiv eller førerkabinen i en kran.

Ved vurderingen af, om der efter bestemmelsen må ryges i et arbejdslokale, skal der bl.a. lægges vægt på anvendelsen af lokalet, herunder om lokalet anvendes som mødelokale eller til personale-, klient-, -patient- eller publikumskontakt. Desuden lægges vægt på udluftningsmuligheder og adgangsforhold.

Den anden undtagelse i stk. 3 tillader at indrette særlige rygelokaliteter i form af særlige rygerum og rygekabiner.

Ved rygerum forstås et særligt lokale med gode udluftningsmuligheder, der i øvrigt ikke tjener som gennemgang eller indeholder funktioner (kopimaskine, lager osv.), som medarbejderne er nødt til at gøre brug af i deres arbejde. Rygerummet skal indrettes på en sådan måde, at andre ikke ufrivilligt kan udsættes for passiv rygning.

Ved rygekabine forstås et fritstående modul, der er klar til brug. Modulet er med loft, lukket på tre sider og åbent på den fjerde. Modulet kan være en enhed, der renser luften gennem støv- og gasfiltre af tilstrækkelig kvalitet og fører den tilbage til rummet, eller modulet kan have en mekanisk udsugning, der fører den forurenede luft til det fri. Rygekabiner skal etableres på en sådan måde, at ingen ufrivilligt kan udsættes for passiv rygning.

I stk. 4 præciseres det, at det er arbejdsgiverens ansvar, at bestemmelserne om røgfri miljøer overholdes på arbejdspladserne.

Stk. 5 indeholder en såkaldt viktimiseringsbestemmelse.

Bestemmelsen skal beskytte lønmodtagere, der fremsætter krav om et røgfrit miljø eller på vegne af andre fremsætter kravet, og som i den anledning bliver udsat for represalier.

Beskyttelsen mod represalier gælder både i tilfælde, hvor der indgives en stævning til en domstol, eller hvor en lønmodtager tager kontakt til sin fagforening om forholdet. Det er en forudsætning, at der er årsagssammenhæng mellem den ufordelagtige behandling, og det forhold, at lønmodtageren har fremsat krav om et røgfrit miljø. Alle former for ufordelagtig behandling, der er begrundet i ønsket om et røgfrit miljø, er omfattet.

Til § 3

§ 3 vedrører børneinstitutioner, skoler og lignende institutioner, der fortrinsvis er beregnet for børn og unge under 16 år.

Bestemmelsen omfatter dag- og klubtilbud, døgninstitutioner, folkeskoler, ungdomsskoler og lignende institutioner for børn og unge.

Det er uden betydning, om der er tale om offentlige institutioner eller private institutioner.

§ 3 viderefører i stort omfang nuværende bestemmelser.

I stk. 1 fastlægges, at det ikke vil være tilladt for elever, børn og unge at ryge på institutionens område. Det omfatter såvel alle indendørs lokaliteter som alle udendørs arealer, dvs. skolegårde, idrætspladser, legepladser og andre af institutionens udendørsarealer.

Det følger af stk. 2, at for personer, der ikke er omfattet af stk. 1, er hovedreglen, at rygning ikke er tilladt indendørs. Bestemmelsen tager sigte på lærere, pædagoger, forældre og andre, der opholder sig på institutionen.

Rygeforbuddet omfatter også personer, der opholder sig på institutionen uden for dens normale åbningstid, f.eks. fordi institutionens lokaler benyttes til andre formål

Ifølge stk. 3 kan den enkelte kommunalbestyrelse m.v. dog tillade, at der indrettes indendørs rygerum for personer, der ikke er omfattet af stk. 1.

Beslutningen om indretning af indendørs rygerum træffes af kommunalbestyrelsen eller af de organer eller personer, som det tilkommer at træffe sådan bestemmelse.

Døgninstitutioner, kostskoler, efterskoler og lignende tjener i en periode som privat bolig for unge i 15-16 års alderen. Efter stk. 4 kan der fastsættes regler, som tillader rygning i

særlige rygerum og i de unges eget værelse.

I stk. 5 bestemmes det, at det ikke er tilladt at ryge udendørs for lærere, pædagoger, forældre og lignende.

Den gældende lovgivning indeholder kun forbud mod udendørs rygning på folkeskoler, kommunale ungdomsskoler, ungdomskostskoler og i skolefritidsordninger. Med forslaget udvides forbuddet til også at omfatte børneinstitutioner m.v.

I stk. 6 fastlægges, at den person, de personer eller de organer, som har ansvaret for ledelsen af denne, ligeledes har ansvaret for, at bestemmelserne om røgfri miljøer overholdes.

Til § 4

Sygehuse er omfattet af bestemmelserne i § 2 om rygning på indendørs arbejdspladser.

Gennem de senere år har flere og flere sygehuse indført regler, som forbyder eller væsentligt begrænser rygning blandt patienter, personale og pårørende.

Bestemmelsen i § 4 er en konduitebestemmelse, der skal ses i lyset heraf. Den bør kun anvendes i helt specielle situationer, og tager sigte på at give meget syge patienter og deres pårørende mulighed for at ryge - under forudsætning af, at andre ikke ufrivilligt kan blive udsat for passiv rygning.

Til § 5

Bestemmelsen vedrører plejehjem, døgninstitutioner og lignende institutioner, der både er en arbejdsplads og bolig / privat hjem for en beboer.

Ud over plejehjem for ældre og handicappede sigter bestemmelsen mod f.eks. psykiatriske døgninstitutioner.

Disse institutioner er omfattet af reglerne i § 2 om rygning på arbejdspladser. Rygning vil således ikke være tilladt i fællesområder, dvs. fælles spise- og opholdsrum for beboerne og deres besøgende, trapper, køkkenfaciliteter, lagerrum, møderum, indgangspartier, vestibuler, elevatorer, fælles bade-faciliteter og toiletter m.v.

Den enkelte beboer fastsætter imidlertid selv rygepolitikken i sit eget hjem. Beboernes eget hjem er i denne sammenhæng det eller de værelser, der tjener som den enkelte beboers private hjem.

Af hensyn til personalet er det i stk. 2 fastsat, at det kan pålægges beboerne ikke at ryge i deres værelser i den tid, hvor de ansatte opholder sig dér.

I stk. 3 fastsættes det, at lederen af institutionen har ansvaret for, at bestemmelserne om røgfri miljøer overholdes.

Til § 6

Tilsvarende personale på plejehjem m.v., jf. § 5, skal personale, der yder en serviceydelse til en borger i dennes private bolig, også have mulighed for at undgå ufrivilligt at blive udsat for passiv rygning. Der kan f.eks. være tale om hjemmehjælpere, hjemmesygeplejersker m.fl.

Det foreslås derfor i denne bestemmelse, at det som en forudsætning for ydelsen vil kunne pålægges en beboer, der modtager en offentlig serviceydelse i form af rengøring, pleje, behandling m.v. i eget hjem, ikke at ryge i den tid, hvor personalet opholder sig i boligen.

Til § 7

Bestemmelsen vedrører Kriminalforsorgens institutioner, dvs. fængsler, arresthuse og pensioner. Disse institutioner er omfattet af reglerne i § 2 om rygning på arbejdspladser.

Da Kriminalforsorgens institutioner - i hvert fald i en vis periode – må betragtes som de indsatte hjem, vil det være tilladt for en indsat at ryge i eget opholdsrum, såfremt andre ikke ufrivilligt kan udsættes for passiv rygning.

Kriminalforsorgen anvender betegnelsen "opholdsrum" for de rum, hvor de indsatte sover, kan tilbringe deres fritid osv., under opholdet i institutionen.

Indsatte må ikke ryge i fællesrum, så som køkkener, tv-stuer, gangarealer m.v.

Hvis den indsatte deler opholdsrum med flere andre indsatte, påhviler det ledelsen af institutionen at sammensætte de indsatte således, at ingen ufrivilligt kan udsættes for passiv rygning. Hvis det ikke er muligt i den enkelte institution at sammensætte de indsatte således, må der ikke ryges i et opholdsrum, som rummer plads til mere end en indsat.

Af hensyn til personalet er det i stk. 2 fastsat, at det kan pålægges de indsatte ikke at ryge i eget opholdsrum i den tid, hvor de ansatte opholder sig dér.

I stk. 3 fastsættes det, at det er lederen af institutionen, der har ansvaret for, at bestemmelserne om røgfri miljøer overholdes.

Til § 8

Bestemmelsen vedrører den kommunale dagpleje og puljelignende dagplejer, jf. §§ 10 og 11 i lov om social service.

Det foreslås, at der i dagplejehjem ikke må ryges i dagplejens åbningstid. Dette gælder dagplejeren, dennes familie og eventuelle gæster i dagplejehjemmet.

Lokaler, der primært er indrettet som børnenes lege- og opholdsrum, skal være røgfri hele døgnet. Her tænkes bl.a. på rum, hvor børnenes legetøj befinder sig. Et sådant

rum vil ikke være indrettet i alle dagplejehjem.

Forbuddet er begrænset til dagplejens åbningstid. I forbindelse med rygning uden for åbningstiden vil det blive henstillet til dagplejerne, at der foretages grundig udluftning af lokalerne, inden dagplejen åbner igen.

Bestemmelsen omfatter ikke pasning i private hjem, hvor forældrene modtager tilskud til privat pasning efter § 26 i lov om social service. I disse tilfælde vælger forældrene selv den private pasningsordning, ligesom de selv indgår aftalen med ordningen. Det må derfor betragtes som forældrenes eget valg, hvis de vælger et privat hjem, hvor der ryges.

I stk. 2 fastsættes det, at lederen af den kommunale dagpleje og puljelignende dagplejer er ansvarlig for, at bestemmelserne om røgfri miljøer overholdes.

Til § 9

Det fastlægges heri, at for arbejdspladser i private hjem med ekstern arbejdskraft tilknyttet gælder samme regler som fastsat i § 2.

Det kan f.eks. være en revisor, der har ansat en enkelt sekretær, og som har indrettet kontor / kontorer til denne virksomhed i sin bolig.

I stk. 2 foreslås det, at hvis arbejdslokalerne tillige tjener private boligformål, må der ryges i disse lokaler uden for den eksterne arbejdskrafts arbejdstider.

Til § 10

Det fastsættes i denne bestemmelse, at § 2 om rygning på arbejdspladser også gælder på dansk indregistrerede skibe og luftfartøjer. Skibe og luftfartøjer indregistreret i andre lande falder således uden for lovens anvendelsesområde.

Til § 11

På offshoreanlæg er der en række rygestriktioner på grund af risikoen for gasudslip og de hermed forbundne brand- og eksplosionsfarer. Det er således forbudt at ryge udendørs, og indendørs er der af samme årsag meget restriktive bestemmelser om røgfri miljøer.

Det er således alene tilladt at ryge i særligt indrettede rygefaciliteter.

Herudover er offshoreanlæg underlagt fysiske pladsbegrænsninger på grund af de særlige konstruktionsmæssige forhold.

De ansatte arbejder typisk på anlæggene i to uger ad gangen, hvor anlæggene også tjener som deres bolig. I de uger er de underlagt offshoreanlæggenes rygeforhold.

Under hensyn til disse forhold foreslås det, at der kan indrettes og etableres rygerum og rygekabiner under hensyn til de særlige forhold offshore, forudsat at ingen ufrivilligt kan udsættes for passiv rygning.

Til § 12

Bestemmelsen vedrører det offentlige rum, dvs. alle indendørs lokaliteter, hvortil offentligheden har adgang.

Med bestemmelsen foreslås, at det som hovedregel ikke vil være tilladt at ryge på sådanne steder.

Med indendørs lokaliteter menes alle typer indendørs fællesrum i huse, bygninger og haller.

Det afgørende vil ikke være, om det er en privat, en foreningsejet eller en offentlig lokalitet, men derimod om der er umiddelbart adgang for offentligheden – såvel gratis som mod betaling.

Eksempler på sådanne steder er:

1. Offentlige ekspeditionslokaler, som f.eks. posthuse, socialcentre, private ekspeditionslokaler, som f.eks. butikker, butikcentre, banker og rejsebureauer.
2. Kirker, teatre, biografer, kulturhuse, museer, vestibuler / foyerer, banko-lokaler, biblioteker, idrætsklubber, sportshaller, undervisningslokaler, venteværelser, ventesale og andre rum, hvor folk opholder sig.
3. Indgangspartier, elevatorer, trappeopgange, korridorer, toiletter og alle rum, hvor folk passerer eller opholder sig.

I stk. 2 bestemmes det, at det vil være tilladt at indrette særlige rygelokaliteter i form af rygerum og rygekabiner, jf. den tilsvarende bestemmelse i § 2, stk. 3.

Stk. 3 præciserer, at det er ejeren eller den, der i øvrigt disponerer over lokaliteter som nævnt i stk. 1, der er ansvarlig for, at bestemmelserne om røgfri miljøer overholdes.

I praksis vil det formentlig i mange situationer være mest praktisk, at dette ansvar varetages af en af de ansatte på ejerens vegne, men det er ejeren, der vil kunne pålægges bødestraf i henhold til § 23, hvis bestemmelserne om røgfri miljøer ikke overholdes.

Til § 13

I denne paragraf bestemmes det, at hotelværelser og lignende værelser, hvor der på erhvervsmæssig basis modtages overnattende gæster, ikke er omfattet af reglen om, at det ikke er tilladt at ryge indendørs.

Hotelværelser og lignende fungerer midlertidigt som privat bolig for hotelgæster og lignende.

Til § 14

Bestemmelsen fastlægger, at det ikke skal være tilladt at ryge indendørs i kollektive transportmidler.

Ved kollektive transportmidler forstås alle former for indretninger, som kan fragte flere personer i lukkede rum, som f.eks. tog, busser, turistbusser, taxier, luftfartøjer og passagerskibe, som er tilgængelige for offentligheden.

I stk. 2 bestemmes det, at det er den driftsansvarlige for et kollektivt transportmiddel, der er ansvarlig for, at bestemmelserne om røgfri miljøer overholdes.

Den driftsansvarlige for et kollektivt transportmiddel vil i praksis kunne delegeres ansvaret til en af de ansatte i virksomheden, men det er den driftsansvarlige, der vil kunne pålægges bødestraf i henhold til § 23, hvis bestemmelserne om røgfri miljøer ikke overholdes.

I stk. 3 præciseres det, at bestemmelsen ikke gælder for kollektive transportmidler for passagerer i udenrigsfart. Det gælder både færger, luftfartøjer, tog og busser.

Til § 15

Hovedreglen i stk. 1 er, at det ikke vil være tilladt at ryge på indendørs serveringssteder.

Bestemmelsen omfatter alene *indendørs* serveringssteder. Hermed menes lokaler, der er omgivet af tag og vægge på alle sider, uanset om disse er permanente eller ikke.

Bestemmelsen omfatter serveringssteder, der befinder sig under samme tag som andre virksomheder. Som eksempel kan nævnes en bistro i et indkøbscenter.

Udendørs serveringssteder er ikke omfattet af rygeforbuddet. Retningsvisende for, om et serveringssted er udendørs, er, om området har en udluftning svarende til udendørs arealer.

Rygeforbuddet gælder områderne, som gæsterne har adgang til, dvs. toiletter, trapper, vestibuler, dansegulv, elevatorer m.v.

Da serveringssteder samtidig er arbejdspladser, er de – på de områder, der ikke er beregnet for gæster - omfattet af reglerne om rygning på arbejdspladser, jf. § 2.

I stk. 2 defineres et indendørs serveringssted som en lokalitet med servering af mad og/eller drikkevarer til indtagelse på eller ved salgsstedet.

Som eksempler på serveringssteder kan nævnes restauranter, bistroer, cafeer, barer og værtshuse.

Sportsklubber, idrætshaller, lokaler til bankospil og lignende er ligeledes omfattet, hvis der er servering af mad eller drikkevarer, jf. også bemærkningerne til § 12.

Serveringssteder med selvbetjening er tilsvarende omfattet af lovforslaget.

Salg af mad eller drikkevarer "ud af huset" (pizzeriaer, fast food o.lign.) er omfattet af bestemmelsen i det omfang, at der tillige finder servering sted i det pågældende forretningslokale.

Automatforhandling af mad- og/eller drikkevarer er kun omfattet af bestemmelsen, hvor der er indrettet faciliteter – opstillet borde og stole m.v. – til kundernes brug.

Stk. 3 indeholder mulighed for undtagelser fra hovedreglen om rygeforbud på serveringssteder, således at det vil være tilladt at indrette særlige rygelokaliteter i form af rygerum og rygekabiner, jf. bemærkningerne til § 2, stk. 3.

Det følger af stk. 4, at servering af mad og drikkevarer ikke vil være tilladt i rygerumene, men at det kan tillades, at gæsterne selv medbringer drikkevarer i disse rygerum.

I stk. 5 præciseres det, at det vil være den ansvarlige for serveringsstedet, der vil have ansvaret for, at bestemmelserne om røgfri miljøer overholdes. Det kan være restauratøren, indehaveren, bestyreren, forpagteren, værten eller lignende.

Den pågældende vil ligeledes være ansvarlig for, at rammerne omkring rygeforbuddet er i overensstemmelse med lovgivningen. Der henvises til bemærkningerne til § 23.

Til § 16

På små indendørs værtshuse og lignende kan det enkelte serveringssted bestemme, om rygning skal være tilladt eller ikke.

Med denne bestemmelse skabes der mulighed for, at man fortsat kan opretholde små værtshuse, der ikke har mulighed for at indrette rygelokaliteter.

I stk. 2 beskrives nærmere. Hvilke små værtshuse bestemmelsen omfatter.

Serveringsstedet skal for det første have alkoholbevilling, for det andet må der ikke serveres egentlig mad, for det tredje skal serveringsarealet være under 40 m², og der skal for det fjerde være borde og stole på serveringsarealet.

Kravet om *alkoholbevilling* er medtaget, for at præcisere, at kaffebarer og lignende ikke skal være omfattet af bestemmelsen om små værtshuse.

At der ikke må serveres *egentlig mad*, betyder, at der kun må serveres snacks, så som chips, peanuts, popcorn og lignende, der ikke kræver opvarmning eller anden form for tilberedning, og som primært sælges i færdigpakket emballage.

Sandwich, toast, burger og anden "fast food" betragtes i denne sammenhæng som egentlig mad.

Med *serveringsarealet* menes det område, hvor der finder egentlig servering af drikkevarer sted.

I serveringsarealet medregnes ikke baren og området bag ved denne, garderober, trapper, toiletter og lignende faciliteter for gæsterne.

Personalefaciliteterne medregnes heller ikke, dvs. køkkenfaciliteter, personalerum, personaletoaletter, lagerlokaler og lignende.

Der skal være *borde og stole på serveringsarealet*. Dette krav er medtaget, fordi det ikke er tanken, at nyere koncepter, som f.eks. cocktailbarer, vinbarer, dj-barer og lignende, skal være omfattet af bestemmelsen om små værtshuse.

Til 17

I denne paragraf foreslås det, at Arbejdstilsynet inden for rammerne af arbejdsmiljølovgivningen fører tilsyn med overholdelsen af bestemmelserne om røgfri miljøer på arbejdspladser. Begrundelsen herfor er, at Arbejdstilsynet i forvejen fører tilsyn på arbejdspladser i medfør af lov om arbejdsmiljø.

Arbejdstilsynet fører tilsyn med arbejdsmiljøet i virksomheder (der befinder sig på landjorden) og er med til at sikre sikkerhed og sundhed på arbejdspladserne gennem bl.a. kontrol, information og vejledning af virksomhederne.

Tilsynet udføres i medfør af kapitel 13 i lov om arbejdsmiljø. Heraf fremgår bl.a., at Arbejdstilsynet kan indhente de nødvendige oplysninger for udøvelsen af tilsynets virksomhed. Videre har Arbejdstilsynet uden retskendelse til enhver tid adgang til offentlige og private arbejdssteder, i det omfang det er påkrævet for varetagelsen af tilsynshvervet. Endelig kan Arbejdstilsynet som led i tilsynets udøvelse uden retskendelse kræve tilgængelig dokumentation udleveret, herunder foretage fotografiske optagelser

eller medtage prøver til nærmere analyse eller undersøgelse.

Ved kontrollen af de regler, der er foreslået i nærværende lovforslag, om rygning på arbejdspladser, findes det hensigtsmæssigt, at dette tilsyn varetages af Arbejdstilsynet i forbindelse med styrelsens almindelige kontrolbesøg og under de samme vilkår, som er fastlagt i lov om arbejdsmiljø.

Henvisningen til lov om arbejdsmiljø indebærer f.eks., at hjemlen i loven til, at styrelsen uden retskendelse til enhver tid har adgang til offentlige og private arbejdssteder, i det omfang det er påkrævet for varetagelsen af tilsynshvervet, også finder anvendelse ved kontrol af lovforslagets bestemmelser om rygning.

Arbejdstilsynet kan i medfør af arbejdsmiljøloven påbyde, at forhold, der strider mod arbejdsmiljøloven, bringes i orden straks eller inden for en frist (påbud). Videre kan Arbejdstilsynet, hvis der er overhængende, betydelig fare for de ansattes eller andres sikkerhed eller sundhed, standse arbejdet (forbud).

Endelig kan Arbejdstilsynet i medfør af kapitel 15 i lov om arbejdsmiljø i nærmere angivne sager udstede administrative bødeforelæg ved overtrædelse af arbejdsmiljøreglerne.

Tilsynet med lovforslagets bestemmelser om rygning forudsættes alene gennemført i forbindelse med Arbejdstilsynets øvrige og almindelige kontrol på arbejdspladser, hvor der er ansatte. Disse bestemmelser indebærer således ikke yderligere tilsynsbesøg på arbejdspladserne eller anden intensivring af det eksisterende tilsynsniveau.

Såfremt Arbejdstilsynet modtager anmeldelser om overtrædelser af loven, uden at sådan overtrædelse konstateres i forbindelse med styrelsens almindelige kontrol, forudsættes videre efterforskning af sådanne

anmeldelser gennemført ved politiets foranstaltning.

Til § 18

I denne paragraf foreslås det, at Søfartsstyrelsen inden for rammerne af lov om sikkerhed til søs fører tilsyn med overholdelse af bestemmelserne om røgfri miljøer på skibe. Begrundelsen herfor er, at Søfartsstyrelsen i forvejen fører tilsyn på skibe i medfør af lov om sikkerhed til søs.

Selve tilsynet udføres i medfør af § 17 i lov om sikkerhed til søs, men loven indeholder en lang række supplerende bestemmelser, som er en forudsætning for tilsynets gennemførelse. Loven indeholder f.eks. en hjemmel til, at Søfartsstyrelsen kan gå om bord på skibene, ligesom loven indeholder bestemmelser om rederens m.fl. oplysningspligt og mulighed for at delegerede adgangen til at foretage kontrol til de anerkendte klassifikationselskaber m.v., dvs. internationale, private virksomheder, som fører kontrol med skibe på flagstaternes vegne.

Ved kontrollen af de regler, der er foreslået i nærværende lovforslag om rygning på skibe, findes det hensigtsmæssigt, at dette tilsyn varetages af Søfartsstyrelsen i forbindelse med styrelsens almindelige kontrolbesøg og under de samme vilkår, som er fastlagt i lov om sikkerhed til søs.

Henvisningen til denne lov indebærer f.eks., at hjemlen i loven til, at styrelsen kan gå om bord på skibene, også finder anvendelse ved kontrol af lovforslagets bestemmelser om rygning, ligesom skibets reder, fører og maskinchef samt enhver, der handler på disses vegne, f.eks. har samme pligt til at give Søfartsstyrelsen oplysninger om overtrædelser af bestemmelserne om røgfri miljøer, som de pågældende i øvrigt har efter loven.

Søfartsstyrelsen vil efter denne bestemmelse i lovforslaget – ligesom efter lov om sik-

kerhed til søs – have mulighed for at kontrollere overholdelsen af lovens bestemmelser om røgfri miljøer og at meddele påbud og forbud.

Tilsyn med lovforslagets bestemmelser om rygning forudsættes alene gennemført i forbindelse med Søfartsstyrelsens øvrige og almindelige kontrol på skibene. Disse bestemmelser indebærer således ikke yderligere tilsynsbesøg på skibene eller anden intensivering af det eksisterende tilsynsniveau.

Såfremt Søfartsstyrelsen modtager anmeldelser om overtrædelse af loven, uden at sådan overtrædelse konstateres i forbindelse med styrelsens almindelige kontrol, forudsættes videre efterforskning af sådanne anmeldelser gennemført ved politiets foranstaltning.

Til § 19

Det foreslås, at Statens Luftfartsvæsen fører tilsyn med overholdelsen af bestemmelserne om røgfri miljøer ombord på luftfartøjer. Begrundelsen er, at Statens Luftfartsvæsen i forvejen fører tilsyn med arbejdsmiljøet om bord på luftfartøjer.

Lov om luftfart (jf. lovbekendtgørelse nr. 1484 af 19. december 2005) indeholder regler om det arbejde, som udføres af besætningsmedlemmer under tjeneste på luftfartøj, jf. kap. 4 A i loven (arbejds miljø under tjeneste på luftfartøj). De nærmere bestemmelser om arbejdsmiljøet er udmøntet i en bekendtgørelse (nr. 918 af 18. november 2003) om arbejdsmiljøforhold for besætningsmedlemmer under tjeneste på luftfartøj og for deres arbejdsgivere.

Statens Luftfartsvæsen fører tilsyn med bl.a. overholdelse af arbejdsmiljøreglerne efter § 5 i bekendtgørelse nr. 795 af 3. september 2001 om henlæggelse af opgaver til Statens Luftfartsvæsen og om kundgørelse af de af luftfartsvæsenet udfærdigede forskrifter.

Tilsyn med lovforslagets bestemmelser om rygning forudsættes gennemført i forbindelse med Statens Luftfartsvæsens almindelige kontrol ombord på luftfartøjer. De foreslåede bestemmelser forventes således ikke at indebære yderligere tilsynsbesøg eller anden intensivning af det eksisterende tilsynsniveau.

Til § 20

Det foreslås i denne bestemmelse, at Energistyrelsen inden for rammerne af offshore-sikkerhedsloven fører tilsyn med overholdelsen af bestemmelserne om røgfri miljøer på offshoreanlæg.

[Mangler bidrag fra Energistyrelsen]

Til § 21

Denne bestemmelse fastsætter sanktioner i de tilfælde, hvor en lønmodtager overtræder et rygeforbud.

Manglende overholdelse af rygeforbuddet indebærer, at lønmodtageren misligholder ansættelsesforholdet. Overtrædelsen skal behandles i henhold til det for lønmodtageren relevante retsgrundlag, som kan være en kollektiv overenskomst eller aftale, en individuel aftale og / eller funktionærloven.

Ansættelsesretligt opereres der med simpel misligholdelse eller grov misligholdelse. Den statuerede grove misligholdelse muliggør bortvisning af lønmodtageren. Bortvisningen har den virkning, at arbejdsgiveren ikke er forpligtet til at iagttage lønmodtagerens opsigelsesvarsel. Varslets længde afhænger af ansættelsesforholdets aftalegrundlag, dvs. kollektiv overenskomst / aftale, individuel aftale og / eller funktionærloven.

Ved vurderingen af, om overtrædelse af rygeforbuddet i den konkrete situation kan medføre bortvisning vil det blive tillagt vægt, om:

- arbejdsgiveren over for medarbejderne har tilkendegivet, at rygeforbuddet / ry-

gebegrænsningerne tillægges vægt og forventes overholdt,

- medarbejderne forinden eller samtidig med, at reglerne er trådt i kraft, er blevet gjort bekendt med konsekvenserne af evt. overtrædelse,
- hvor konsekvent arbejdsgiveren er i sin håndhævelse af rygeforbuddet / den begrænsede rygeadgang,
- også 1. gangs overtrædelser straks påtales,
- der gives advarsler straks,
- advarslerne er mundtlige eller skriftlige,
- arbejdsgiveren har iværksat rygestop-fremmende initiativer og
- arbejdsgiveren i øvrigt på anden vis gør en indsats for, at medarbejdernes almenne sundhedstilstand forbedres.

I forhold til simpel misligholdelse bemærkes, at gentagne overtrædelser af forbuddet og deraf følgende påtaler kan ændre den simple misligholdelse til grov misligholdelse.

Til § 22

I denne bestemmelse foreslås sanktioner for andre end de i § 21 nævnte, der overtræder et rygeforbud.

Det kan være publikum, besøgende, gæster, klienter, patienter osv. såvel på arbejdspladser, som i det offentlige rum og på serveringssteder.

Indholdet i bestemmelsen er, at personer, der ryger til trods for henstilling eller advarsel om ikke at ryge på et sted, hvor der er rygeforbud, kan bortvises.

Henstillingen eller advarslen og den efterfølgende bortvisning kan gives af den ansvarlige på stedet, som kan være restauratøren, indehaveren, bestyreren, forpagteren, værten m.fl. eller dennes repræsentant på stedet.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 23, stk. 1.

Til § 23

I stk. 1 foreslås det, at de, som har ansvar for, at bestemmelserne om røgfri miljøer overholdes, kan straffes med bøde, hvis de tilsidesætter dette ansvar.

Der henvises i bestemmelsen til de paragraffer, hvor dette ansvar er fastlagt i lovforslaget, dvs. § 2, stk. 4, § 3, stk. 6, § 5, stk. 3, § 7, stk. 3, § 8, stk. 2, § 12, stk. 3, § 14, stk. 2, og § 15, stk. 5.

Det betyder, at de pågældende vil have et ansvar for at gribe ind, hvis der ryges, hvor der er rygeforbud.

For så vidt angår lønmodtagere henvises til bemærkningerne til § 21.

På serveringssteder og i lokaliteter, hvortil offentligheden har adgang, vil de pågældende i første omgang have ansvar for at komme med en henstilling eller en advarsel, dvs. oplysning til gæsten / kunden / den besøgende og lignende om, at rygning er forbudt. Der kan henvises til rygerum / rygekabiner, eller den pågældende kan blive bedt om at gå udenfor og ryge.

Hvis den pågældende fortsætter med at ryge til trods for henstilling om ikke at ryge på stedet, vil denne kunne bortvises. Opstår der problemer i denne forbindelse, vil næste skridt være at tilkalde politiet.

Den ansvarlige vil ved tilsidesættelse af sit ansvar for ovennævnte overtrædelser kunne straffes med bøde.

Det følger af stk. 2, at der ved udmålingen af bøder skal tages særligt hensyn til, om den pågældende har gjort sig skyldig i grov eller gentagen overtrædelse af ovennævnte bestemmelser i loven.

Det forudsættes, at en overtrædelse af lovens bestemmelser i førstegangstilfælde som udgangspunkt straffes med en bøde på 2.000 kr.

Dette svarer til størrelsen af de bøder, som flere bevillingshavere har fået for overtrædelse af restaurationslovens forbud mod at servere alkohol for personer under 18 år på restauranter og andre serveringssteder.

Er der flere overtrædelser af lovens bestemmelser til samtidig bedømmelse, forudsættes det, at bøderne for de enkelte overtrædelser sammenlægges ved modereret kumulation, jf. § 23, stk. 2, hvoraf det fremgår, at der ved udmålingen af bøden skal tages hensyn til grovheden af overtrædelserne.

I andengangstilfælde og i tredjegangstilfælde af overtrædelse af lovens bestemmelser forudsættes bøderne udmålt til henholdsvis 5.000 kr. og 10.000 kr., jf. § 23, stk. 2, hvorefter der ved udmålingen af bøden skal tages hensyn til gentagne overtrædelser. Også i disse tilfælde forudsættes bøden væsentligt forhøjet ved modereret kumulation, hvis der foreligger flere overtrædelser til samtidig pådømmelse.

De angivne straffeniveauer er vejledende og kan fraviges af domstolene i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger formildende eller skærpende omstændigheder.

Det foreslås endvidere, at straffelovens § 23 om medvirken ikke skal finde anvendelse på overtrædelser i medfør af denne lov.

Stk. 3 er en standardbestemmelse, der bestemmer, at også selskaber m.v. (juridiske personer) kan pålægges bødestraf, hvis de overtræder lovens bestemmelser.

Til § 24

I bestemmelsen foreslås en ændring af lov nr. 213 af 31. marts 2004 om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 16 år.

Lovens § 7 lyder således:

"Forslag om revision af loven fremsættes for Folketinget senest ved begyndelsen af folketingsåret 2006-07."

Det foreslås, at revisionsbestemmelsen ophæves.

Undersøgelser viser, at 16 års aldersgrænsen har haft en vis positiv effekt på de helt unges køb og forbrug af alkohol. En evaluering fra maj 2005 af Sundhedsstyrelsens oplysningskampagne om den pågældende lov viste bl.a., at befolkningen, herunder forældre til 11-15-årige og de 11-15-årige selv, har et meget højt kendskab til loven, ligesom loven – og oplysningskampagnen (in)direkte har skærpet befolkningens fokus på voksnes ansvar for deres egne børn og unges rygevaner og alkoholforbrug.

Den egentlige effekt af loven – og oplysningskampagnen – skal imidlertid måles som ændringer i 11-15-åriges rygevaner og alkoholforbrug. I relation til rygevaner kan der ikke umiddelbart ses nogen effekt.

Derimod kan der iagttages en synlig effekt i relation til alkoholforbrug. For første gang i 7 år ses i 2004 en markant nedgang i andelen af 15-årige, der har købt alkohol i en butik den seneste måned. Tilsvarende ses en lidt mindre nedgang i andelen af 15-årige, der har drukket alkohol den seneste måned. For de øvrige aldersgrupper ses en tilsvarende nedgang i andelen, der har købt og/eller drukket alkohol den seneste måned – bortset fra 14-årige.

En evalueringsrapport fra marts 2006 fra Statens Institut for Folkesundhed om "Betydningen af Lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 16 år for danske børns alkoholforbrug" viser tilsvarende, at der er et fald fra 2004 til 2005 i de 14- og 15-årige drenge og pigers køb af alkohol. Faldet gælder navnlig øl, men også spiritus og alkoholsodavand.

Men for alle aldersgrupper og for både drenge og piger gælder, at det er blevet mere almindeligt at drikke alkohol, som man ikke selv har købt.

Blandt de 13-årige er det først og fremmest forældrene, som børn får alkoholen af. Men i alle aldersgrupper er der sket en stigning i andelen af børn, der får alkohol af deres forældre.

På baggrund af ovenstående finder regeringen, at aldersgrænsen for butikssalg af tobak og alkohol fortsat bør være 16 år. 16 års aldersgrænsen har bred folkelig opbakning, hvad en eventuel højere aldersgrænse næppe vil have.

Til § 25

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. april 2007.

I stk. 2 foreslås det, at den gældende lovgivning om røgfri miljøer ophæves samtidig med ikrafttrædelsen af den nye lov.

Det drejer sig om lov nr. 436 af 14. juni 1995 om røgfri miljøer i offentlige lokaler, transportmidler og lignende med senere ændringer, dvs. lov nr. 1313 af 20. december 2000 (Forbud mod rygning for elever i folkeskolen og ungdomsskolen, ungdomskostskoler og for børn i dag- og klubtilbud, fritidsklubber, døgninstitutioner m.v. og indførelse af regler om rygning i dag- og klubtilbud, døgninstitutioner m.v. for unge samt indførelse af rygepolitik på selvejende uddannelsesinstitutioner), lov nr. 298 af 27. april 2005 (Obligatorisk skiltning om rygepolitik på offentligt tilgængelige serveringssteder) og § 3 i lov nr. 545 af 24. juni 2005 om ændring af forskellige love på sundhedsområdet og visse andre områder.

Til § 26

I bestemmelsen er det fastsat, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland.

Til § 27

I bestemmelsen er det fastsat, at indenrigs- og sundhedsministeren skal fremsætte forslag om revision af loven i folketingssamlingen 2009-10, således at eventuelle nye regler kan sættes i kraft den 1. april 2010, hvor loven har virket i tre år.